

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoP/71/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718201815
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Burik
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5718201815.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jána Burika a členov senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a JUDr. Jozefa Turzu, vo veci starostlivosti súdu o maloletého E. E., nar. XX.XX.XXXX, v striedavej osobnej starostlivosti, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov, matky MUDr. J. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/XX, E., zastúpenej AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Škultétyho 472/10, Martin, IČO: 36 868 108 a otca E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XX, E., zastúpeného JUDr. Katarínou Turanskou, advokátkou so sídlom R. F. XXXXX/XXB, . o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Martin, č. k. 6P/40/2018-119 zo dňa 12. septembra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1) Napadnutým rozsudkom súd zamietol návrh otca a uložil rodičom maloletého povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Martin za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie pri výkone rodičovských práv a povinností na obdobie 6 mesiacov počnúc právoplatnosťou rozsudku. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin je povinný predložiť súdu správu o priebehu poradenstva každé dva mesiace a rodičia sú povinní riadiť sa pokynmi psychológa a dodržiavať časový harmonogram stretnutí, pričom žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2) Dospel k záveru, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať a majú vytvorené vhodné podmienky na jeho výchovu. Dieťa má právo udržiavať produktívny a láskyplný vzťah s oboma rodičmi, a to aj po zrušení spoločnej domácnosti. Maloletý síce vyjadril záujem o zverenie do osobnej starostlivosti otca, avšak okolnosti, ktoré ho k tomu viedli, nedosahujú taký rozpor s jeho záujmami, aby bolo vyhovené jeho prianiu. Bol toho názoru, že síce je dostatočne rozumovo vyspelý, avšak jednostranne vychádza len zo zabezpečenia jeho športových aktivít, bez zohľadnenia ďalších aspektov nevyhnutných k jeho zdravému vývinu (prirodzený súrodenecký vzťah, vzťah matka - syn, vzdelanie a pod.). Ostatné sú pre neho nepodstatné. Jeho primárnym cieľom je len vykonávať športovú aktivitu a byť v tom dobrý, čo je prejavom ambiciózneho výchovného štýlu otca. Každý tréning, na ktorom absentuje, považuje za negatívny vplyv na jeho výkon. Mal za to, že takýto názor je pre dieťa zaťažujúci, čo konštatoval aj znalec. Sám sa vyjadril, že do rodinného domu k matke sa tešil. Zo znaleckého dokazovania vyplýva, že sa v doterajšom vývine nestal dostatočne slobodným v zmysle vyjadrovania vlastných pocitov a prianí. Snaží sa vyhovieť otcovi, byť v jeho očiach dobrým synom. Záleží mu, aby bol zo strany otca prijatý. Jednou z príčin odmietania matky, resp. jeho želania zotrvať u otca, je podľa názoru súdu aj snaha vyhovieť otcovi. Otec je jeho prioritným rodičom a pokiaľ vidí, že otec s matkou nekomunikuje a nestretáva sa ani s jeho sestrou J., je prirodzené, že prijíma takýto model správania sa a považuje ho za správny. Vzhľadom k uvedenému, súd nemohol akceptovať jeho prianie zotrvať výlučne v starostlivosti otca. Na jednej strane by absolvoval tréningy pravidelne, na druhej strane by ochladol vzťah s matkou a sestrou.

Dieťa potrebuje pri zdravom vývoji model správania oboch rodičov (nemožno ich nahradiť inou osobou participujúcou na výchove dieťaťa). V prípade zverenia maloletého do starostlivosti otca by tento musel zabezpečovať a motivovať ho k stretávaniu sa s matkou. V konaní bolo preukázané, že toto od otca nemožno očakávať. Jeho zverenie do výlučnej starostlivosti otca by nielen pretrhlo zostávajúce väzby s matkou, ale aj súrodenecké väzby, ktoré je potrebné prehľbovať, navyše keď sám uviedol, že mu sestra chýba.

3) Proti tomuto rozsudku vo výroku, v ktorom bol návrh otca zamietnutý, podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že návrhu vyhovie, alebo ho v zmysle § 391 CSP zruší a vráti ho na ďalšie konanie. Mal za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na znalecký posudok č. 7/2018 (ktorý bol urobený v čase, kedy bol mal. v striedavej osobnej starostlivosti), v ktorom znalec zhodnotil, že pre maloletého takáto forma starostlivosti nie je vhodná. V tom čase síce verbalizoval, že chce zachovať striedavú osobnú starostlivosť, ale vnútorne mu nevyhovuje a chcel byť viac s otcom. Súd by mal prihliadať aj na jeho názor, ktorý sa opakovane vyjadril, že chce žiť s otcom a s matkou sa chce stretávať cez víkendy. Nebolo preukázané a nie je pravdou, že by tento názor bol motivovaný len zabezpečením športových aktivít zo strany otca. S otcom si rozumie lepšie a má s ním dôvernejší vzťah. Otec zabezpečuje styk maloletého s matkou každý druhý víkend od septembra 2018 na pravidelnej báze. Pokiaľ sa jedná o jeho vzťah so sestrou, sám znalec v posudku konštatoval, že v rámci spoločnej domácnosti deti trávili spolu málo času, majú rozdielne záujmy a je tu značný vekový rozdiel. Súrodenci sa majú radi, ale nie sú na seba až tak naviazaní, že by vulnerabilne prežívali strádanie toho druhého. Už od apríla 2018 žijú viac menej v odlúčení. Otec rešpektuje a zabezpečuje stretávanie sa detí, na druhej strane treba uviesť, že matka J. otcovi nedáva a nezabezpečuje stretnutia s otcom. V konaní o výkon rozhodnutia, ktorý podala matka vo vzťahu k maloletému, ktoré sa vedie pod sp. z. 9Em/2/2018 sa rodičia na pojednávaní dňa 17.09.2018 dohodli, že tento zatiaľ zostane v starostlivosti otca, ktorý urobí všetko pre to, aby sa jeho stretávanie s matkou uskutočnilo, pričom matka sa vyjadrila v tom zmysle, že s tým súhlasí s tým, že stretávanie v týždni s maloletým by neodporúčala vzhľadom na jeho školské povinnosti. Následne bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom zistenia ďalších skutočností. Vzhľadom na konštatovanie znalca o tom, že vzťah medzi rodičmi je konfliktný a napätý a v rámci striedavej osobnej starostlivosti je ich komunikácia výrazne nedostatočná, je zrejmé, že striedavá osobná starostlivosť medzi rodičmi za týchto okolností už nie je vhodná a ani sám znalec ju neodporúča.

4) Matka k podanému odvolaniu uviedla, že sa s napadnutým rozhodnutím plne stotožňuje. Maloletý mal počas striedavej starostlivosti vždy voľný pohyb počas týždňa u matky, a preto má za to, že aktivita otca v tomto smere je motivovaná jeho snahou získať výživné a výhody v práci. Od vtedy, ako matka s ním stratila kontakt, je u neho zvýšená chorobnosť. Otec ho k matke nevodí v určené termíny. Čo sa týka pojednávania ohľadne nariadenia výkonu dňa 17.09.2018, zotrvala na tom, že jej sudca jasne povedal, že nenariadi výkon na základe návrhu otca a sudcu, nemala inú možnosť ako súhlasiť so stykom cez víkendy. V znaleckom posudku sa znalec jasne vyjadril, že syn je pod tlakom otca a nedokáže sa postaviť za to, čo skutočne chce on. Ako šikanu zo strany otca vníma to, že otec sa zúčastňuje tréningov aj vtedy, keď ho tam dovedie matka, aj napriek tomu, že otec trvá na tom, aby v čase, kedy ho má matka u seba, ho brávala na tréningy. Od vtedy, ako súd dňa 12.09.2018 zamietol návrh otca na zverenie maloletého do jeho starostlivosti, tento ihneď nasledujúci deň začal písať matke sms, kedy príde dcéra. Matka ju posielala každý piatok k otcovi, no keďže k nemu nechce ísť, píše otcovi, že sa s ňou môže kedykoľvek prísť porozprávať, no na to on nereaguje. Osočovanie zo strany otca trvá tri roky a aj napriek tomu, že v auguste 2016 doporučila sociálna pracovníčka, rovnako ako psychologička z ÚPSVaR zveriť maloletú do starostlivosti matky a maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Neschopnosť otca akceptovať skutočné potreby maloletých ich dohnala až na znalecké psychologické vyšetrenie, kde sa znalec jasne vyjadril, že matka nehucká deti proti otcovi.

5) Otec v odvolacej replike uviedol, že tvrdenia matky o tom, že v znaleckom posudku bolo uvedené, že maloletý je pod tlakom otca, sú vytrhnuté z kontextu. Je pravdou, že znalec uviedol, že sa nestal dostatočne slobodný v zmysle vyjadrovania vlastných pocitov a prianí, avšak zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že chce byť v starostlivosti otca a vnútorne mu nevyhovuje striedavá osobná starostlivosť, avšak navonok prezentuje, že chce zachovať striedavú starostlivosť. Znalec ďalej v posudku nikde neuviedol, že by bol syn pod tlakom otca. Naopak uviedol, že vidí v otcovi svoj vzor, nechce ho sklamať. Je logické, že otec má na neho vplyv, avšak on to nevníma ako niečo nepríjemné. K času, ktorý trávi s otcom, sa vyjadril pozitívne. Keď matka uviedla, že otec ho nepriviezol hneď ďalší

víkend po pojednávaní, bolo to z dôvodu toho, že maloletý mal každý víkend do konca septembra preteky, ktorú skutočnosť otec na pojednávaní uviedol s tým, že po tomto termíne ho už dovezie. Toto otec aj dodržal a k matke ho zaväza každý druhý víkend. Tvrdenie matky, že bude jeho športovú činnosť rešpektovať, nie je pravdivé. Pokiaľ matka poukazuje na to, že súd nerešpektoval názor kolíznej opatrovníčky, je potrebné uviesť, že kolízna opatrovníčka nemala vedomosť o jednotlivých vyjadreniach znalca, uviedla len toľko, že obaja rodičia majú vytvorené podmienky - čo je však len jedna z podmienok starostlivosti rodiča o dieťa.

6) Matka v odvolacej replike uviedla, že nie je pravda, že maloletý chodí k matke na víkendy každé dva týždne z dôvodu, že otec vždy vymyslí nejaké ochorenie, resp. tréning. V čase, keď bol cca mesiac chorý, musel chodiť do školy, ale k matke prísť nemohol. Je presvedčená, že má od otca zakázané odpisovať matke na sms. Maloletý začal okrem biatlonu trénovať aj beh so psom, opakovane vynecháva školu a vyhýba sa veľkým písomkám.

7) Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 65 CMP a § 66 CMP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) odvolaním napadnutý rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (ust. § 391 ods. 1 CSP).

8) Podľa ust. 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní obmedzenia alebo pozbavenia rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť i bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

9) Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia súd prvej inštancie postupoval správne, keď na základe návrhu otca skúmal, či od poslednej úpravy rodičovských práv a povinností došlo medzi účastníkmi k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodného rozhodnutia. V tomto smere síce vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, ale nevyvodil z neho správny záver, keď návrh otca zamietol, lebo doposiaľ vykonané dokazovanie neposkytuje podľa názoru odvolacieho súdu dostatočný podklad pre konečné rozhodnutie.

10) Možno sa síce stotožniť s názorom súdu prvej inštancie v tom, že samotní rodičia svojím správaním voči sebe vytvorili situáciu, ktorá v žiadnom prípade nemôže vplyvať na zdravý vývoj maloletých detí a komplikuje vzťahy v rodine, ale na strane druhej súd prihliadajúc na záujmy maloletých detí už musí vychádzať z okolností, ktoré existujú v čase rozhodnutia a autoritatívne zasiahnuť. Zákonná úprava v prvom rade dáva možnosť rodičom, aby sa správali zodpovedne a dohodli sa na úprave výkonu svojich rodičovských práv a dbali na záujmy maloletých detí, neohrozovali ich zdravý vývoj, čo v prejednávanej veci rodičia, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, neakceptujú.

11) Je nepochybné, že od poslednej úpravy výkonu rodičovských práv sa vzťahy medzi účastníkmi podstatne zmenili, a to i s prihliadnutím na neustále prebiehajúce konania, a preto musel odvolací súd, tak ako je vyššie uvedené, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako predčasný zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

12) V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvej inštancie s prihliadnutím i na dĺžku prebiehajúceho konania, doplniť dokazovanie najmä výsluchom rodičov, ktorí budú musieť ozrejmiť súdu, aká je situácia v rodine v súčasnosti (otec v priebehu odvolacieho konania deklaroval dohodu rodičov s tým, že syn až do rozhodnutia bude v jeho starostlivosti). Maloletý E. v tomto roku dosiahne vek 14 rokov, podľa názoru odvolacieho súdu je schopný sa primeraným spôsobom pred súdom vyjadrovať, a preto bude potrebné, aby ho súd vypočul v neprítomnosti rodičov za prítomnosti kolízneho opatrovníka na pojednávaní s tým, že sa vyjadrí k situácii v rodine (kde sa v súčasnosti zdržiava, akým spôsobom sa realizuje styk s rodičmi a podobne). Bude vhodné vyžiadať i správu zo školy týkajúcu sa prospechu maloletého E., lebo len po zvážení všetkých týchto okolností bude možné rozhodnúť v súlade so záujmami maloletého dieťaťa bez ohľadu na záujmy rodičov.

13) Rodičia si musia byť vedomí toho, že ak nie sú schopní a ochotní sa dohodnúť pri úprave svojich rodičovských práv a povinností, budú musieť akceptovať autoritatívne rozhodnutie zo strany súdu, a to aj pod následkami výkonu rozhodnutia, čo už samo o sebe nemôže dobre vplyvať na zdravý vývoj dieťaťa, a to nielen u maloletého E., ale i u maloletej J., a preto je aj v ich záujme, aby udržiavali vzťahy medzi

súrodencami bez ohľadu na to, komu ktoré dieťa bude zverené do výchovy a v dostatočnom rozsahu si prípadne upravili styk s deťmi.

14) Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).